

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dočete na vsej leta 26 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za eden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s posiljanjem na dom za vse leta 24 K., za četr leta 12 K., za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leta 22 K., za pol leta 11 K.; za četr leta 5 K. 50 h., za eden mesec 1 K. 80 h. — Za tuje dežele toliko seč, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od piterostopne petit-vrste po 12 h., če se ostanilo enkrat tiski, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiski. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo posiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v ureništvo je na Vogove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Nemške neslanosti.

V zadnji seji kranjske trgovinske in obrtniške zbornice so gospodje Baumgartner, Gassner in Luckmann prodajali svojo modrost. Graški listi pišejo o njihovem nastopu sicer tako, kakor da so nam ti može neovrno dokazali, da živi vsa dežela od dobrote in milosti nemških podjetnikov, v resnici pa so le dokazali, da o gospodarskih zadevah preklicano malo razumejo.

Imenovani trije jogri so se postavili na stališče, da mora vsa dežela pred Nemci ležati na trebuhi in se jim tudi v političnem in v narodnem oziru klanjati, zato ker so večja industrijalna podjetja v nemških rokah in raglasili so kratko in kategorično, da zamorejo samo Nemci vstvariti na Kranjskem cesto industrijo, ker Slovenci nimajo ne denarja, ne tehnikov, ne podjetnikov.

Argumenti, ki so jih navedli trije gospodje, nam kažejo, da so može malo mislili in da še tega niso prebavili, kar so čitali v svojih »leibjournalih«.

Če je danes večja industrija na Kranjskem večinoma še v nemških rokah, je to posledica gospodarskih in političnih razmer. Nemci so nas stoletja tlačili in izsesavali in bili so že daleč naprej, ko je bil Slovenec samo še kmet. A gospodje so menda popolnoma slepi, ker ne vidijo preobrata. Nekdaj je bila na Kranjskem sploh vsa obrtništa in trgovina v nemških in laških rokah. Slovenec je samo oral in opravljal hlapčevska dela. A čim se je začelo narodnostno gibanje — se je začel tudi preobrat. Najprej smo se Slovenci polastili male obrtnište in male trgovine. A pri tem ni ostalo. Čim bolj se narodno in politično razvijamo — tem več terena izgube Nemci tudi na gospodarskem polju in tega procesa ne bodo ustavili z nobeno silo. To se je videlo pri zadnjih volitvah v trgovsko in obrtniško zbornico, ki so se vrstile po novem volilnem redu. Nemci so bili izintrigirali, da se je

napravil za veletrgovino poseben voilni razred. Bili so popolnoma prepričani, da bo to njihova domena in — pogoreli so žalostno. Tudi veletrgovina je že večinoma v slovenskih rokah. To je gospodarski napredek, ki ga ni podcenjevati. Samo industrija je še v nemških rokah, a tudi tu vspevamo Slovenci vedno bolj in danes so že lepa podjetja v slovenskih rokah in prav nič se ne bojimo, da bomo sčasoma tudi na tem polju gospodarji v svoji domovini.

Nad vse smešno pa je, če se Nemci izigravajo za nekake dobrotnike kranjske dežele, ker so lastniki nekaterih večjih podjetij. Prav kakor bi bil kdo iz ljubezni do prebivalstva, iz želje, povečati blagostanje, napravil svojo tovarno. Gospodarske razmere so vzrok, da podjetnik ne more napraviti tovarne, kjer bi sam hotel, nego da mora svoje podjetje postaviti, kjer ima ugodne prometne zveze, cenene delavske moći in sploh kjer so dani pogoji, da bo delal dobre kupčije. Kjer so dani dobri pogoji, tam se tujeprav rad naseli. Tako je bilo tudi na Gorenjskem. Tam so se n. pr. v Mojstrani Nemci za pravo bagatelo polastili zemeljskega zaklada in zasluzijo milijone, ker slovenske delavce dosti slabje plačajo, kakor bi morali plačati drugod nemške delavce. Ravno tako so vodne moći dobili za nekaj grošev. Koder so Nemci kaj ustanovili, storili so to zgolj in edino, ker so računali, da bodo imeli večji profit, kakor bi ga imeli kje drugje. Dobiček je edino, kar jih vodi in če bi ne bilo za diciček, bi se tudi g. Luckmann ne bil trudil za savsko tovarno, pa naj bi bil hudič vzel vso kranjsko deželo.

Res smešno, nad vse smešno je, ako se sluša to namigavanje o nemški dobroti in kolika šoda grozi deželi, če vsed slovenskega nacionalizma ne bodo Nemci več hoteli svojih kapitalij na Kranjskem investirati. Madjarski nacionalizem pa Nemcov prav nič ne moti, da radi ustanavljajo podjetja na Ogrskem in kder zasleduje gospodarsko gibanje po

svetu, tisti ve, kakši Nemci silijo v Italijo, v Srbijo, v Bolgarsko — povsod, koder je kaj dobička pričakovati. Zaradi naših lepih odi ni in ne bo noben Nemec ustanovil niti najmanjje tovarnice na Kranjskem, če bi pa Nemci vedeli, da zaslužijo na Kranjskem bogastva, bi tovarne rasle kakor gobe iz tal in če bi bilo na Kranjskem prepovedano nemški govoriti.

Korist od industrije je povsod dvostranska: korist ima prebivalstvo, korist imajo pa tudi podjetniki. To tuji podjetnikov še nikakor ne poobrašča zahtevati kakih posebnih pravic. Naj bigg. Baumgartner, Gassner in Luckmann na Ogrskem tako nastopili, kakor so v Ljubljani ali pa v Trstu. Tako bi jim bili posvetili, da bi si tega vse žive dni zapomnili.

Pri nas se nemška industrija ne zadovoljuje z dobičkom, nego nastopa politično agresivno. To vidimo zlasti na šolskem polju. Tovarna v Goričah je ustanovila nemško šolo, tuji tovarnarji v Tržiču so ustanovili nemški otroški vrtec, tuji tovarnarji v Domžalah so v zrčili ustanovitev nemške šole, svaka tovarna hoče na Jesenice napraviti nemško šolo, trboveljska mnogokopna družba je v Zagorju izposlovala ponemčenje ljudske šole. Nikjer se ti tuji ne zadovolje s svojim itak krivično velikim običkom, nego skušajo domače prebivalstvo narodno in politično podjavmiti.

Že od nekdaj imajo Nemci nadvado, da vsak ugovor proti njih početju razkrice kot izraz sovraštva proti industriji. Če se jim očita absolutna brezvestnost glede svojih delavcev, kriče: Industrieindlich; če se jim očita, da so se v Tržiču hoteli šandalozno krivično polastiti vodnih pravic, kriče: Industrieindlich; če se kdo upre njih političnim in narodnim presijam, kriče: Industrieindlich. To je sicer prav komodno stališče — a tako ne pojde naprej.

Poznavajoč pomen industrije za vsako deželo, je naravno, da želimo vsakemu podjetju uspeha, ali to bomo vedno zahtevali, da nemški podjet-

niki respektirajo slovensko prebivalstvo. Če so samo podjetniki, naj se ne vtikajo v politiko, če pa hočejo kot podjetniki delati politiko, se jim bo vedno krepko na prste stopilo. Sicur pa nam gg. Baumgartner, Gassner in Luckmann lahko verjamejo, da so v zadnji seji trgovske in obrtniške zbornice igrali kaj žalostno ulogo, namreč ulogo razjaljene krvave klobase.

Krizna na Ogrskem.

Prva žrtva leži na bojišču. Ko je ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary kroni oblubil, da doseže budgetni provizorij in rekrutni kontingent, se je zanašal na oblubo, ki mu jo je dal Fran Kossuth, da opusti neodvisna stranka obstrukcijo. Z ozirom na to oblubo je šla krona v kanoso. Zgodila se je kapitulacija pred Franom Kossuthom, ki je vzbudila senzacijo po vsi Evropi. In kaj je sedaj tega skoro brezprimernega poniranja? Obstrukcija je oživelja, z elementarno silo je premagala vse ovire in celo podrla Frana Kossutha. Ta je prišel v neprijetni položaj, da ne more držati svoje besede. Zagotovil je Khuen-Hedervaryja, da preneha obstrukcijo, če se izpolnijo gotovi pogoji. Ti pogoji so se z omenjeno kapitulacijo izpolnili — a velik del neodvisne stranke je pustil svojega voditelja na cedilu. Vsled tega se je Kossuth odpovedal predsedništvu neodvisne stranke. Izjavil je klubu, da se odpove, ker ne more iti z obstrukcijonisti, in izjavil je, da je njegova odpoved nepreklicna. V nekako tolažbo Kossuthu in zaradi zunanjega ugleda je klub sklenil, da za sedaj ne voli novega predsednika. Odstop Kossuthov pa je klub vzel na znanje. S tem je Kossuth nehal biti predsednik kluba in s tem je vlada izgubila tisto podporo, ki je bila v teh časih edino jamstvo, da se v neodvisni stranki ohrani nastalo needinstvo. Položaj vlade je sedaj naravnost obopen. 50 poslancev, ki delajo obstrukcijo, ne more pri-

opravilnem redu peštanskega parlamenta nobena moč na svetu premagati. Sedaj pa že celo ne, ko se gre za rekrute. Dne 1. oktobra morajo rekrutje vstopiti v vojaško službo, do tega je samo še osem tednov, ko maj toliko časa, da se izvrši asentiranje, a parlament še začel ni razprave o številu rekrutov, ki se smejo asentirati. Madjari kalkulirajo izborno, kajti če parlament ne dovoli rekrutnega kontingenta, ne bo 1. oktobra rekrutov in tudi v Cislitvanski asentirani rekrutov se ne bo smelo poklicati pod zastave. Samo ena pot je odprta: kapitulacija pred Belo Barabasom ali pa da se v kateri koli obliki poskusira revolucija od zgoraj. Neodvisna stranka upa, da pride do kapitulacije. Bela Barabas, ki je vsekakor bistra glava in vidi malo dlje, kakor samo na dno svoje sklede, je jasno povedal, zakaj je ravno sedaj najugodnejši trenutek, da doseže narodno armado. Rekel je v parlamentu: Porabiti moramo sedanjo priliko, ker je naš kralj visoko v letih; teh malo let moramo zaupajoč v njegovo spoštovanje zakonov in lastne priskege izrabiti. Vsak Madjar ve, da pridejo potem lahko zelo temni časi za deželo. Samo tedaj bo narod močan, če je tudi armada navdaha narodne samozavesti. — Vzpričo takega razpoloženja in takih okolščin, vzpričo cilja madjarske obstrukcije, ki je velikanskega pomena za vso državo, je čisto naravno, da gleda vsa monarhija na to velevažno krizo, ki je nastala na Ogrskem.

Politične vesti.

— Poljski državni poslaneč vitez Garapich je volilem v Tarnopolu poročal o svojem delovanju v državnem zboru. Povdarjal je med drugim, da se je sicer Körberju posrečilo omogočiti delovanje državnega zabora in dve leti vladati brez § 14., da je pa ta njegov vspeh le momentan, posebno še, ker dr. Körber češko-nemškega jezikovnega vprašanja in drugih nalog ni rešil. Gleda poravnave z

paradiž, in ker ne ljubi ubogih, vrgel jih bo v peklo.

Kineški budist: »Vedite, da ima vsak človek dve duši: eno dobro, ki se bo združila z Bogom, in eno slabo, ki bo trpela trpljenja.«

Tarentinski starček: »O modrijani! Odgovorite vprašanju starčkovemu: »Ali imajo živali dušo?«

Descartes in Malebranche: »Nimajo! One so stroji.« Aristoteles: »Ne, oni so bitja in imajo dušo kakor mi. In ta duša stoji v medsebojnosti z njihimi organimi.«

Epicurus: »O Aristoteles! V njihovo dobro je njihova duša taka, kakršna je naša: minljiva in podvržena smrti. — Drage sence, pričakujte potprežljivo v teh vrtovih oni čas, ko boste popolnoma, izgubile voljo do življenja in življenje samo z vso njegovo bedo. Pomirite

²⁰⁾ Pythagoras (6. stol. pr. Kr.) italski filozof.

²¹⁾ 17. stol. franc. filozof cartesianec.

²²⁾ (341–270) grški filozof, praktični etik.

LISTEK.

O duši.

Iz francoščine poslovenil F. K.

V Elizijskih gajih.¹

(Konec)

Sv. Avguštin: »Da! Te resnice treba verjeti dobesedno. Pravo, živo meso prekletnikov je, ki bo trpel v vekov vek. In umrši otroci, — naiši so že na svetu ali pa še v materinem telesu — niso izvzeti. Tako namreč hoče nebeška pravica. — Ako si težko mislimo, kako da se telesa, ki jih obližuje večni plamen, ne obrabijo, je to posledica naše nerazumnosti in patega, da marsikdo ne ve, da so vrste mesa, ki se ohrani v ognju. Tako n. pr. fazonovo meso. Izkusil sem to sam v Hipponi, ko mi je moj kuhar pripravil tako tico in mi polovico shranil. Po štirinajstih dneh zahteval sem drugo polovico in — bila je še prav izboren grizljaj. Iz tega se razvidi, da jo je ogenj ohranil, kakor bo ohranal telesa prokletnikov.«

Sumangala:²⁰ »Vse, kar sem čul, je tema teme okcidenta. Resnica je: duša prehaja v razna telesa, predno pride v blaženo nirvano, ki stori konec vsem slabostim bivanja. Gautama se mora utesiti petsto in petdesetkrat, predno postane Buddha: ono postane kralj, suženj, opica, slon, vrana, žaba, platana itd.«

Ekklesiastes:²¹ »Človek umre kakor zver in usode obojih so si jednake. Kakor umre človek, tako umre tudi žival. Človek in žival so isto v človeku nima ničesar, kar nima žival.«

Tacitus:²² »Umejemo, da more takoj govoriti žid, ki je privjen sužnosti. A jaz pravim kot Rimljani: Duša veličih meščanov je nemlinjiva. — Evo! To je, kar se mora verovati. — Žali pa se veličanstvo božje, ako se mu podmenja, da deluje nesmrtnost dušam sužnjev in osvobojencev.«

Ciceron:²³ »Ah! Sin moj, kar

se govori o peku, je laž. Prašam se, je li sem sam nesmrten radi česa družega nego radi spomina na svoj konzulat, ki bo trajal večno?«

Sokrates:²⁴ »Jaz za svojo osebo verujem v neumrjočnost duše. Saj to je nekaj lepega, ako se očaraš sam s tacimi upi.«

Viktor Cousin:²⁵ Dragi Sokrates! Neumrjočnost duše, — ki sem jo dokazal tako spretno, — je v prvo zahteva morale. Saj čednost je lep predmet retorike! Toda če duša ni neumrjoča, kdo bo še mislil na čednosti. In Bog ni Bog, da se ne upošteva mojih francoskih izvajanj.«

Seneka:²⁶ »Mar naj so to maksime modrijana? Pomisli, galški filozofe! da je plačilo dobrih del zavest, da smo jih storili in pada ga ni vrednega plačila čednosti zunaj nje same.«

Platon: »Morda pa le obstaja plačilo v obliki božjih kazni in

²⁰⁾ Indijski filozof.

²¹⁾ Žid.

²²⁾ (55–119 po Kr.) rimski zgodopisec.

²³⁾ (106–43) slavni rimski govornik.

²⁴⁾ (469–399) grški filozof.

²⁵⁾ (1792–1867) franc. filozof, eklektik.

²⁶⁾ rimski filozof, 1. stoletje po Kr., moralist.

božjih plačil. Po smrti pride duša hudočega v telo nižjevrsne živali, konja, rinocerosa ali pa ženske. Duša modrega pa se združi z božjimi kori.«

Papinjan:²⁷ »Platon zahteva, da naj na onem svetu korigira nebeška justica človeško justico. To ne sme biti! Nasprotno! Če je naložila posvetna oblast kako kazen, in najsi jo je naložila tudi nedolženmu po krivici in zmoti, — samo da je postopila pravilno po paragrafu in po svoji kompetenciji, — tedaj jo mora dotičnik trpeti dalje in v istem obsegu tudi še na onem svetu! — Saj to leži vendar v interesu ugleda človeške justice in reklo bi se, slabiti njen moč, ako se smatra, da sme božja modrost proglašiti za neveljavne one sodne skele, ki jih je sklenila človeška justica!«

Ogrsko menil je govornik, da bi se morale obe državni polovici truditi, da se doseže zedinjenje, ker bi se tem povečal ugled in moč monarhije. Omenil je dalje, da je prišlo med poljskim klubom in vlogo večkrat do nesporazumlenja, katero je zelo omajalo zaupanje poljskega kluba do Körberjevega ministrstva. Vlada naj le tedaj računa na pomoč poljskega kluba, če se bo dejelnil zahteval ugodilo, kar se pa dosedaj ni zgodilo. Dež. poslanec vitez Vivien je povedjal, da bi se morali vsi nezadovoljni vsaj momentano združiti in izpodriniti sedanjo vlogo, vitez Podlewski pa je bil za opozicijo in skupno delovanje s Čehi.

Posl. Lemisch je zahteval, naj bi se Schönererjance izključilo iz zveze parlamentaričnih nemških strank. Iste dne je pa Schönerer napadel v Hebu nemško zvezzo. Z oziru na to pravi „Salzburger Tagblatt“: Temu govoru se ne bomo čudili, ker od Schönererja sploh nismo pričakovali družega. Ravno to nam pa dokazuje, da Schönerer ni nikak politik, ker ne izprevidi iz dogodkov zadnjih dni, da so ravno nemške stranke povzročile Rezekov odstop. To so nemške baharije! Saj je znano, da je Rezek odstopil radi tega, ker so Čehi z obstrukcijo prisili vlogo, da mora razpustiti drž. zbor, ni pa odstopil radi nemških strank.

Kriza na Ogrskem se vedno bolj bliža svojemu koncu. Neverjetno je pa, da se bi rešila mirnim potom. Sploh pa vlada mnenje, da misli ministriki predsednik razpustiti v exlex-stanju državni zbor in podrediti nove volitve, kar je pa proti ustavi. — Hedervary bo šel baje v soboto v Ischl, da poča cesaru o političnem položaju na Ogrskem.

— Obsojeni Mohamedanci. Avstro-ogrskemu in ruskemu poslanstvu v Carigradu so so naznane sledče obsodbe radi izgredov v Smerdešu (okraj Monastir): Ubegli poročnik Kemal Efendi je obsojen in contumaciam na 6 mesecev ječe in je izključen iz armade, podčastnik Selim je obsojen na 8 mesecev ječe, podčastnik Alia je degradiran, 10 prostakov je pa dobilo po 6 mesecev ječe. Pet vojakov čaka še na obsodbo, šestnajst kmetov je izročenih sodišču, drugih šestnajst, ki so pobegnili, bodo pa še arretirati. Turška vlada zagotavlja, da se bo preiskava nepristransko nadaljevala in da se bodo krive najstrožje kaznovali.

— Bolgarija in Turčija. Turška vlada je sporočila Bulgariji, da je sklenila v svrhu zboljšanja razmer med obema državama odpraviti razne odredbe proti bolgarskim četam, oprostiti arretirane in sumljive Bolgare, odstraniti del vojaških čet, kise nahajajo na bolgarski meji, dovoliti, da se zopet odprejo zaprte cerkev in šole in izpolniti nekatere želje Bolgarov glede šol in cerkev. Zato pa zahteva turška vlada od Bolgarije, naj zagotovi in dokaže svoje mirne namene. Sklep turške vlade je Bolgarija z veseljem sprejela in izjavila, da je vedno želela, da bi vladale prijateljske razmere med obema

se že v naprej v oni mir, ki ga ne koli nihče.

Pyrrhon: »Kaj je življenje?« Claude Bernard: »Življenje je: smrt.«

In zopet vpraša Pyrrhon: »In kaj je smrt?«

Nihče mu ne odgovarja in množica senc se oddaljuje neslišno, brez šuma, kakor oblak, ki ga podi veter.

— Menil sem, da sem sam na širni asfodilski njivi, a tedaj sem spoznal Menippa³² po njegovem cinišču razuzdanem obrazu. In dejal sem mu: »Kako to, o Mennipp! da govoréti pokojniki o smrti, kakor da je ne pozna in zakaj se kažejo, kakor da ne vedo usode človeške kot bi bili še na zemlji?«

In Menipp mi je odgovoril: »Brezdovomno zato, ker jim je ostalo nekaj človeškega in smrtnega. Kadar bodo vstopili v nesmrtnost, tedaj niti ne bodo govorili niti ne mislili. Podobni bodo bogovom.«

³¹ Francoz, pesimist.

³² Aleksandrinski satirik.

državama. Svoje vojne odredbe je Bolgarija sedaj preklicala.

— Posvetovanje ruskih diplomata in drugih poslancev je končano. Priznavajo sicer, da je razpravljalo tudi o eventuelni vojski, vendar pa odločno zavračajo trditev, da bi bil to pravi predmet posvetovanja. Rusija se skrbno pripravlja za vojsko in namerava nastaniti več čet v Mandžuriji. Podjetniki v Port Arthurju so dobili ukaz, naj pripravijo potrebno gradivo, da se postavijo barake za 20.000 vojakov, ki bodo prišli iz Oharbina.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Protestantizem stoji na individualni svobodi, jezuitizem pa na cerkveni avtoriteti. To sta dve nasprotji, med katerima ni mogoča nikakva poravnava. Čim so prišli jezuiti do moči v cerkvi, provzročili so najljutješji boj proti reformaciji, ki je bila prodrla celo v romanske dežele in glede katero se je takrat po vsemi pravici mislilo, da ugonobi rimsko cerkev. In borili so se veselje, ker je bila v njih uteljena politična zrelost romanskih narodov, med tem ko so bili Nemci in Slovani pravi politični otroci. Jezuiti so rimsko cerkev krepko organizirali, med tem ko so se protestantje kaj hitro razcepili na različne sekte, na Luterance, Zwingljance, Calviniste, Anabaptiste, Ménonite itd., ki so se med seboj ravno tako sovražili, kakor so sovražili rimsko cerkev. Ta razpor med protestanti, ki so ga premeteni jezuiti znali spremeno izkoristi, je največ provzročil, da je velik del Nemcov in Slovanov zopet prišel pod rimski bič.

V enem oziru je pa reformacija vplivala tudi na rimsko cerkev. Politika rimske cerkve in njeni voditelji jezuiti so hoteli uničiti vse sadove reformacije in obenem zadržati nekdanjo veljavo nad državami. Smoter njih boja je bil, podrediti države rimskemu papežu. Za učenje reformacije so jezuiti iskali pomoč pri vladarjih in s tem dalj vladarjem pravico, da sami določajo, katero vere morajo biti državljanji. S tem so jezuiti omogočili absolutizem. Tisti vladarji, ki so stali na strani jezuitov, so v tem oziru prvi dali slab izgled in ukazali, da morajo njih podložniki biti katoliške vere. Storili so to tem rajše, ker je bil boj med protestantizmom in med katolicizmom tudi boj med vladarskimi pravicami in med pravicami tedanjih stanov. Protestantje so brali svoje stanovske pravice, vladarji in jezuiti pa so se trudili, da te pravice ugonobijo. Tako je bilo tudi pri nas na Kranjskem. Najljutješji preganjali protestantizma, kakor avstrijski Ferdinand II., španski Filip II., francoski Ludovik XIV. so bili tipični reprezentantje najkrutejšega absolutizma.

Posledica protireformacije je bila, da so tudi v protestantskih deželah začeli vladarji absolutistično po stopati. Najprej se je določilo za vse dežele nemške države, da imajo državni stanovi pravico po svoji volji odločiti, katero vere morajo biti prebivalci dotičnega teritorija. Avgsburgska mirovna pogodba iz 1555. je to potrdila. Sicer je najhujši vseh katoliških protireformacij, 30 letna vojska, to določbo razveljavila, ali utrdila je vladarski absolutizem v drugem oziru. V tej krvavi vojski, v kateri je bilo toliko krvi prelite in toliko imetja uničenega, v tej grozni vojski, za katero je odgovorna rimска cerkev, o tej vojski so bili uničeni zadnji ostanki stanovske slobode. Vladerji so namreč odslej lahko svojevoljno nalagali davke, česar prej niso mogli in so postali s tem od stanov toliko bolj neodvisni, ker so imeli na razpolaganje stalne armade in s tem izborni orodje za izvršitev vseh svojih namenov.

Pa vzlic temu je imela rimska cerkev že tedaj v sebi kali bolezni, od katere nikdar ne ozdravi. Velika razkritja o oblikih zemlje, o svetu in njegovih posebnostih in o zgodovini človeštva so rodila rezultate, ki so bili v nepremostnem nasprotju s cerkvenimi nauki. Razkritje Amerike je dokazalo, da je svet okrogel. Ta resnica je bila za cerkev strašen udarec, ker cerkev je stoletja in stoletja učila, da cerkev ni okrogla in dala dosti ljudi sežgati, ker tega niso verjeli. Kmalu potem sta Kopernik in Kepler dokazala, da se ne suše solnce okrog zemlje, kakor je nezmotljiva cerkev učila, nego zemlja okrog solnca. To je bilo zopet bud udarec za rimsko cerkev. Giordano Bruno je končno učil, da zemlja ni središče vsega stvarstva, nego da je takih in še večjih zemelj na milijone. S tem je bila cerkvenim

naukom izpodbita glavna podlaga, kajti sedaj je tudi najomejnejša glava sponale, da je cerkveni nauk o svetu v očitnem nasprotju z dejanskimi razmerami. Napisal je pa Newton pravzaprav spoznanje, da je stvarstvo na enotnih nepremehljivih zakonih začakov kosmos. Kaj je potem še ostalo od podlage cerkvenim naukom? Skoro nič!

Nada našega ni, da bi pokazali, kako se je potem vsele vpliva filozofije in naravoslovja podrl kamen za kamnon od cerkvenega sistema. O tem morda drugikrat. (Dalje prih.)

Shod v Idriji.

Iz Idrije, 18. julija.

(Dalje.)

Po govoru g. Tavzesa dobi besedo g. J. Novak, kojega govor pričasamo.

Castiti zborovalci! Castiti delavci! Predgovornika sta vam pojasnila in razložila delovanje narodno-napredne stranke do sedaj osvetila pa tudi več ali manj delovanje nasprotnikov. Meni pa je naloga, očrati naše delovanje v bodoče. Pri določevanju našega bodočega delovanja moramo vpoštovati naše dosedanje, saj zgodovina je učiteljica življenja. Slabo spravedovalo v politiki bi si moral napraviti, če bi se ne ozirali na pretekle dogodke, ter iz teh ne izvajali gotovih posledic. Spoznavaj samega sebe, je star izrek in gotovo najbolje pravilo v življenju. A pri tem spoznavanju ne smemo videti pri sebi vse belo, pri nasprotnikih pa vse črno. Biti moramo sebi kakor nasprotnikom strogo enaki sodniki. Poznati moramo sebe, povdarjam, natanko poznati, da hočemo, da bo naše delovanje prav ter imelo vseh. Le napake, katero poznamo, lahko odstranimo. V naravi človeka je, da vidimo veliko hitrejše in raje pezdir v očesu svojega bližnjega, med tem ko ne čutimo bruna v svojem. Zategadelj kritika samega sebe ni le umestna, temveč tudi zelo koristna. Oprosti naj se te da mojim odkritorskim besedam. Kakor sem že omenil, računati moramo s preteklostjo, in jaz si vzamem za podiago svojim izvajanjem zadnjih deset let. Kdor je poznal takratni položaj in sedanji, se bi čudil tej hitri in znatni sprememb, da ni natanko posvečen v naše razmere. Ravnova ta desetletna doba nas prenega uči, v njej se vidijo vse naši grehi. V razumevanje naj navedem nekaj važnejših dejstev. Spominjam vas na takratno državnozborsko volitve, pri kateri je bil naš kandidat nad 100 glasov večine nad klerikalnim, spominjam vas dalje na prekrasno vspete veselice družbe sv. Cirila in Metoda pri Grudnu, desetletnice delavskega bralnega društva. Ali ni bilo takrat z malimi izjemami vse idrijsko prebivalstvo na naši strani. V tisti dobi je bil sedaj vsegamogneni dr. Šu steršič prvkrat od naprednih Idrijanov tehen. Neizprosen boj, ki ga je bila naša stranka takrat z erarjem za delavske in narodne pravice, je povzdušen stranko na vrhuncu moči. Ko smo se čutili dovelj močne, nismo bili več tako odločni, stopili so nam drugi v opozicijo. Klerikalci, ki so občutili našo moč, so se pričeli organizovati in pridobilni so vedno širših tal, čemur se ni bilo čuditi v nad vse pobožni in konservativni Idriji, nekaj pa je tudi izdala sladka beseda Picigasova. Že pa so tudi za puščali radikalnejši pristaši izmed delavskega stanu našo stranko ter se podali v naročje socialne demokracije. Imeli smo v kratkem času dvoje mladih organizovanih nasprotnikov, ki so naravnost trgali naše vrste. Nasprotniki napeli so vse kriplje, klerikalci že rojeni hinavci, so se hinili na vse možne načine delavstvu, a socialni demokrati, v boju olahčeni po naših nezmočnih socialnih razmerah, katero je nam ustvarila tekm let o kr. vlada, so imeli vedno večjo moč. V naši stranki je nastopila reakcija, ki je imela za posledico, da smo z našimi glasovi zaostali pri zadnji državnozborski volitvi za klerikalci, poraz dr. Majarona pri državnozborski in kar nas je najobčutnejše zadevo, izguba tretjega razreda pri občinski volitvi. To se je dogodilo vse tekmo desetih let, in ti dogodki dajo misliti, dragi somišljeniki. Da so nam znane razmere, lahko najdemo vzrok tem dogodbam in neverjetnim spremembam. Iz navedenega vidimo, da je naša stranka imela vsepe, dokler je nastopala v boju odločno, kakor hitro pa smo prišli na krmilo, smo se zadovoljivali z mirno, trezno politiko in pričeli smo nazadovati. Premalo se je vpoštevalo dalje, da je Idrija delavske mesto, in da mora biti politika v Idriji v prvi vrsti delavska. Ne redem pa s tem, da narodno napredna stranka ni delala za izboljšanje delavškega stanja, nasprotni storila je vse, kakor obe drugi skupaj, a razumelo se ni vpeljati delavce same v politično delo-

vanje, da bi se narodni delavci v prvi vrsti sami zanimali in delali za svoje stanovske koristi. In temu je bilo povod, da se je narodno napredna stranka razcepila v dve strugi, narodno meščansko in narodno delavske. Narodni delavci, morda neopravičeno, so se čutili prezirane in so odstopili od političnega delovanja. S tem ločenjem, pravzaprav neobčevanjem, se je ustvarilo tekom časa nezaupanje drug proti drugemu, ki je gotovo najslabše vplivalo na razvoj stranke. Napaka je bila tudi, da se je podcenjivalo moč nasprotnikov. Da rekaptiuju napake, ki so se napravile in so po mojem mnenju krive našim porazom, premalo odločni in negotovi v politiki, nezaupnost drug proti drugemu, nesodelovanje narodnega delavstva v javnem političnem delovanju ter podcenjovanje nasprotnikov. Sedaj, ko poznamo svoje glavne napake, vemo se jih v prihodnosti ogibati. V politiki moramo biti radikalci ter imeti natanko začrtano pot, treba je biti zaupljiv drug napram drugu in iti v boj ramo oh ramu, delavec ob obrtnikom in meščanom, saj smo pravzaprav le vsi delavci. Nikdo ne sme misliti, da je preziran, nikdo ne, da je več kakor drugi. Vsi smo somišljeniki ene in iste stranke, vso bojevni za ena in ista načela. Vas narodne delavce pa prosim, da stopite iz rezerve v aktivno službo za svoje stanovske pa tudi narodne pravice. In končno proučujmo nasprotnika natanko moramo poznati njegovo moč, da mu moremo v boju enako moč nasproti postaviti. Ko odpravimo te napake, vem, da bo naša stranka zopet prišla do nekdanje moči in na predka. (Dalje prih.)

dobe sedaj k že ob stoječim devetim lekarom tri nove, izposluje lahko tudi vsako ljubljansko predmestje v udobnost svojih prebivalcev po eno lekarju. Polovico manjša Gorica jih ima šest. In Ljubljana, s svojo močno okolico in prometom?

V interesu tako publike kakor celokupnega naroda in stanu je tudi to, da dobri marljivi mladi lekarji, ki nastopajo v delavnih energičnih in podzveznih letih, a ne kakor doslej, bogataški sinov, ali v bogataških lekarnah do kosti obrabljenih starih magistrov. Napisal je na državnih poslanicah, da dvignejo v pravem času svoj glas za pravci stanu in uredite razmer, ki bi napotile tudi naše sinove z večjim veseljem in v večjem številu k farmaciji, ko doslej.

Kako važen je lekarski stan v socialnem življenju zlasti na deželi, to vidimo posebno doma. V vseh večjih mestih na Kranjskem so lekarji župani ali občinski svetovalci. To pride od tod, ker je lekar neodvisen, in se nasele izmed vseh drugih akademičnih slojev najstalnejši. Kolike važnosti bi bili na pr. narodni lekarji v naših pokrajinah. In nikjer ni nobenega. Niti na vidiku!

Napisled opozarjamо odločilne kroge, da stremi precejšnji del mogotcev po reaktiviranju četrtega gimnaziskoga razreda, le da bi lažje obvladal in se nadalje brezobjirno izkorisčal cenejši personal.

Mi pa, ki smo s tem pojasnili razmere ter dokazali, zakaj potrebujemo prav v tem stanu celih mož, kličemo našim zastopnikom: Nazaj nikdar! Na prej! Per aspera ad astra!

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 17. julija.

— **Osebne vesti.** Za počne asistente so imenovani poština praktikanta v Ljubljani Karol Urbanič in Hugo Lenassi in poomožni uradnik Ivan Nadrah za Št. Peter. Počni ekspedient je postal Simon Falout v Ljubljani. — Delavci v smodnišnici v Kamniku Ivan Žumer, Ivan Strelè, Ivan Boltes in Andrej Babnik so dobili srebrni zaslužni križec.

— „Edinosti“ dopada »Slovan« in zato misli, da ga morajo somišljeniki narodno-napredne stranke vzdrževati in s tem Drag. Hribarju dajati sredstev, da bi v narodno-napredni stranki zgago delal. No, nismo tega mnenja, zlasti ker potenatiskavanja izposojenih podob ne smatramo za posebno važno stvar, kar se tiče teksta, pa Slovan itak ni, kar se je pričakovati smelo. Če se zdi »Edinosti« Hribarjev »Slovan« tako važen, da se mora ohraniti, potem zadene pač njo dolžnost, da ga vzdrži, oziroma nadomesti, ne nas. »Narodna Tiskarna« stori dovolj, da izdaja »Zvon«, ki je kot literaren list vendar malo večjega pomena za slovenski narod, kakor pa »Slovan«, četudi ne prinaša podob. Sicer pa nam »Edinosti« lahko verjame, da nas ne vodi konkurenčna zavist. Drag. Hribar in njegovi sotrudniki so sicer na najgrši način skušali odjeti »Ljublj. Zvon« naročnike in se niso sramovali raznašati vest, da »Ljublj. Zvon« lahko vzdržal tudi »Slovan« in lahko pridobil kaj novega čitaločega občinstva, ker »pildki« vedenje vlečejo. Če pa misli »Drag. Hribar, da ga bomo podpirali zato, da nas bo sramotil, se jako moti. Če hoče »Edinosti« izvedeti, kaj je konkurenčna zavist, naj pogleda v »Slovenca«. Kakor znano, izdaja monsg. Zupan »Zgodnjo Danico«, »Katoliška Tiskarna« pa enak list »Bogoljuba«, s katerim bi rada »Zgodnjo Danico« izpodrinila. V torek je »Slovenec« priobčil v listnici uredništva naslednje: »Gosp

njegovi sotrudniki intrigirali proti »Zvoncu«, pač pa smo odkrito nastopili, ko je začel Hribar politično rogoviliti. »Edinost« se zdi, da smo Drag Hribarju njegove napade vrnili z bogatimi obrestmi. Ko bi bil Drag Hribar nam popolnoma tuj, bi rekli, da smo mu dali, kar je zaslužil, a »Edinost« menda ne ve, da sta bila Hribar in Magolič nekdaj v »Narodni Tiskarni« in ne ve, kaj se je tedaj zgodilo, ko bi to vedela, bi rekla, da smo jaka milo nastopili.

Iz Kandije pri Novem mestu se nam piše: Kakor se vidi, bode ekselenca »na Kamnu« sprejeti med aktivne klerikalce. Slednjič Šuklje le ni zastonj prosil. Dr. Žitnik je prišel iz Ljubljane in je konferiral s Šukljejem par ur. Šuklje hodi zdaj s paradnimi koraki pruskega garde častnika. Odzgoraj dolri meri druge ljudi. V novomeškem okraju stanuje graščak W., doma s Hesenskega. Mož je nemški katoličan. Ta se je že pripeljal na obisk na grad »na Kamnu«. Zdaj bo imel Šuklje vsaj enega graščaka-sodruga, katerega bode mogel obiskati in se razgovarjati in veseliti kot graščak v graščinskem zraku. Šukljejev grad je še vpisan v deželno desko. Sicer ni več ko polovico kmetije zraven, in so hoteli to »graščino« Steinbrückl že iz deželne deske izbacniti, a Šuklje je proti temu protestiral in je torej pravi graščak. Škoda, da ne more Šuklje na svojo kotijo in konjsko opravo naslikati korno z grbom. Tega ni mogel na Dunaju doseči. Ali kot bodoči deželnii glavar doseže že tudi to. Saj je tudi Detela dobil plavo kri. Pričakujemo pa vsaj lvriranega kočiča, drugače se ne bo dalo občiti z baronom. — Ne vemo še, ako bo Pfeifer moral odložiti oba mandata, ali bo dobil Šuklje deželnozborski mandat dr. Brejca. Uzorni volilci ne bodo vpraševali po curriculum vitae novega poslanca. Kakor izvemo, ni Šukljeju dosti za državnozborski mandat. Na Dunaju se čuti »regierungsmüde«. Nemci se zedinjajo in Slovani tudi. Na takem terenu se dvorni svetnik v pokoju ne čuti domačega. Konsumi pri nas pokajo. Šuklje je študiral Lich-Ertlovo knjigo o zadrugah. Da si gotovi ljudje varujejo hrbet, bodo klerikalci najbrže dali vodstvo konsumnih zadrug Šukljeju. Renegat najhujše sovraži svoje prejšnje prijatelje. Meščani so mu pomagali naprej. — Za ljudsko posojilnico v Ljubljani je Šuklje že vnet. Denar je denar in svetoval je neki zadružni, ki hoče biti od klerikalnega denarja ne odvisna, naj si pomaga z denarjem te posojilnice. Baron Hein je za to, da se Kandija z Novim mestom združi v eno občino. Šuklje je bil doslej skrajno napet nasprotnik te misli. Zdaj je že noč postal prijatelj tega združenja. — Z baronom Heinom mora pač lepo izhajati, ako hoče postati deželnii glavar. — Vse bi bilo lepo, a nekaj nas Dolenjci vendarle žalosti, in to je, da so za parlamenta klerikalci poslali dr. Naceta Žitnika, znanega mož-besedo k našemu dolenjskemu poštencu. Bojimo se, da nam ne bo delal na Šuklje v novi karieri kaj prida časti. Dolenjci imamo že došli na suhokranjanu Jerneju Žitniku. »Sag' mir, mit wem du umgehst. — Pa kaj, naš dvorni svetnik, ki se je močno bil postoral in hodil poniznje samcat okolo, že pokonci glavo nosi. »Er wittert Morgenluft.« V krmi pri Štemburju že očabno nastopa, kakor bi bil vojvoda na Kranjskem. — Dr. Šusteršiču je že tudi roko podal in ga poljubil. Naša ekselenca rada svoje prijatelje po ljublja. Prej enkrat je rekel, da bi dr. Šusteršiču na roko pljunil. Je pač reva! »Človeško življenje je v devetih slučajih med desetimi hud boj za eksistenco.«

Iz Belepeči dohajajo nam vedno groznejša poročila o vsem tem, kar so dne 28. pr. m. uganjali tam »heilovec« iz kranjske in koroške dežele ob znani »Fahneneiche« tamošnjega pevskega društva. Po vseh teh poročilih soditi je, da so se uganjale ta dan prave — culukaferske orgije pangermanskega navdušenja in »hajlovstva«. In tako se je zgodilo, slove

najnovejše poročilo, da se je ta teutonska družba zvečer privlekla »im fliegen Gutzende« na Rateško postajo. Na kolodvoru se je pa mudil tudi neki železniški delavec izven službe, ki je zapazil, veselo in navdušeno družbo in misleč, da so to slovenski turisti, pozdravil jo in zaklical »Živo!«. Pri tej priči nastane med hajlovcem strašanski hrušč in vrišč prav kakor da bi jih kdo nastrelil — s ščetinami. Isti hip plane tudi že cela družba po deželu, ki se je tako nesrečno zmotil in začeli so ga suvati s pestimi, z nogami, tako, da je bil revež kar nakrat na tleh in se je začelo obupno zdihovanje in ječanje iz srede te razjarjene in bestialne družbi. No k sreči, k veliki sreči začul je to stokanje in vpitje tudi g. postajenačnik, ki je hitro posegel med ta »furor teutonicus« in v veliko silo iztrgal ubogega delavca iz surovih rok teh čudnih hajlovske prikaznij. Razume se, da se je vsled tega vsula strahovita ploha najgrših psov iz teh olikanih ust na g. postajenačnika, ker se je zavzel za svojega delavca! — Upamo pač, da si g. postajenačnik že še pošte primernega zadoščenja. O priliki še povemo, kdo je bil v ti družbi iz Radovljice in iz Radeč.

Zopet izzivanja. Sinoči so neki nemški fantiči na Mestnem trgu zopet izzivali s plavicami, vsled česar se je primeril buren prizor. Ko je neki mladi mož enemu teh izvajevščim strgal plavico, so ga koj arretirali in obsođili na 12 ur zapora. Ko pa so kazinski Vsenemci dva slovenska dijaka napadli in enega težko telesno poškodovali, ni nobenemu policiju na misel prišlo, da bi bil napadalca arretiral. Plavice so v Ljubljani provokacija in provocirati se Ljubljana ne pusti, tudi če vzame policija provokaterje v svoje varstvo.

Dogodki v Ricmaniju. Število nekršenih otrok je narastlo na 18. — Stanje ex lex traja dalje. — »Slovencu« naznajamo, da se je dr. Požar povrnih iz Rima in da se pučuti tako dobro, kakor že dolgo ne »Edinost«.

Umrl je v Velikih Laščah gospod Matevž Žužek, bivši član slovenskega gledališča in sedaj režiser dramatičnega društva v Trstu. Bil je zaveden narodnjak in občenje priljubljen. Ž njim je izgubilo dramatično društvo v Trstu moč, ki jo bo težko nadomestiti.

Vinska poskušnja v deželni vinski preskuševalni kleti v Ljubljani (pod kavarno »Evropo«) bo zopet v soboto, dne 18. t. m. zvečer od osmih do desetih. V kleti je mnogo novih vin iz raznih vinskih krajev naše dežele.

Delavsko podporno društvo v Št. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, dne 26. julija t. l. drugo vrtno veselico na vrtu Jožefove gostilne v Št. Vidu s sledenim spredom: Koncert sl. mengiške godbe. Petje mešanega zboru g. I. Žirovnika. Šrečolov in Šaljiva pošta. Prosta zavava in ples. Vstopnina prosta. K mnogobrojni udeležbi vabi vse cejnje prijatelje društva odbor.

Iz Radeč se nam poroča: V »Narodnem domu« v Radečah priredi družba slovenskih igralcev v tork, dne 21. t. m. predstavo. Odbor se zelo trudi, da bo predstava kolikor mogoče dobro obiskana. Dolžnost je, da se zavedno narodno občinstvo ne le iz Radeč, nego tudi iz bližnje okolice mnogobrojno udeleži te predstave in s tem pokaže, da ve ceniti pomen gledališke predstave. Igrale se bodo tri enodejanske igre: »Kdor se poslednji smrej«, »Srečno novo leto« in »Dobro došla«. S tem repertoarom se nudi občinstvu fina vesolija in burka.

Slovensko bralno društvo v Tržiču priredi 2. avgusta t. l. veselico v Pristavi pri Tržiču v korist otroškemu vrtcu družbe sv. Cirila in Metoda. Na veselicu bo svratala »Kranjska meščanska godba«.

Ponesrečil je v Idriji 22 mesecev stari otrok Ivana Kogej s tem, da je prišel pod voz erarične konjske železnice ter se na desni strani glave in desni nogi težko poškodoval. Krivda na tej nesreči zadevne v prvi vrsti stariše v voznišku vsled neskrbnosti, oziroma nepazljivosti. A tudi erar bi moral kaj ukreniti, da bi se velike nesreče ne ponavljale. Kaka varnostna naprava pri konjski železnici je posebej na Brusovi nujno potrebna, ker tam vedno mrgoli otrok.

Kamniški salonski orkester priredi v nedeljo 19. julija na vrtu hotela Fischer v Kamniku koncert. Spored: 1.) Th. F.

Schild: »Veseli kamenarji«, koridorska, 2.) J. Verdi: »Nabukodonosore, uvertura. 3.) V. Parma: »Bela Ljubljana«, valček. 4.) H. Reinhardt: »Pezem o sladkem dekletu. 5.) R. Eilenberg: »Kovačica v gozdus, začilen komad. 6.) F. Smetana: »Prodana nevesta«, potpourri. 7.) K. Linka: »Kresničica«, idila (iz operete »Lysistrata«). 8.) I. pl. Zajc: »Hrvatska davorija. 9.) G. Richter: »Zlatka«, polka mazurka. 10.) F. Wagner: »Tirikidaria«, koračica. — Začetek ob 4. uri pooldne.

Slavnemu ravnatelju celjske c. kr. višje gimnazije v pouk in kratki čas.

Pod tem naslovom piše »Domovina«. O izidu letosnjih zeločasnih izpitov smo že poročali. Poročali smo tudi, da je bil ta izid za slovenske dijake sila neugoden, za nemške pa ne; poročali smo tudi, da vemo, kje nam je iskati pravega vira »nezmožnosti« slovenskih dijakov, namreč ne toliko pri dijakih samih, kakor nekje drugje, ali o tem je slavno ravnateljstvo že takointako samo dovolj prepričano. Vprašamo pa slavno ravnateljstvo, ali je tudi tako prepričano, da smejo tolpe vinjenih nemških dijakov, ne vemo ali radosti, da so njihovi kolegi, nemški maturanti, tako dobro dokončali, ali zadovoljstva, da se je Slovencem matura tako ponesrečila, po enajsti uri napadati ljudi na cesti. Sicer so dotični gospodski — bilo jih je okrog 30, naleteli na nepravega, kajti pripogibali so se pod njegovimi krepkimi zaušnicami kakor mak v vetru, eden med njimi bo prišel pač preec otek in lisast po spričevalo, in ko so potem, izjavšvi mirnega človeka, v svoji hrabrosti poklicali policijo na pomoč, je morala ista novomodnega škofa izpustiti, ker je birmal v sili. Slavno ravnateljstvo c. kr. višje gimnazije pa vprašamo, izvzani po zadnji »vahtarci« z dne 12. t. m., str. 4. (»Die Saat der Hetzereien«): 1. Ali je znano slavnu ravnateljstvu to dejstvo. — 2. Kaj hoče slavno ravnateljstvo ukreniti, da bodo ljudje vsaj na ulici varni pred napadi nemških gimnazijev?

Šolski izlet. Krške meščanske šole 2. in 3. razred (50 učenec) z učiteljekom zborom vred, sta prišla včeraj na izlet v Ljubljano, od koder sta šla danes na Jesenice in čez Gorje na Bled. Za stroške je dala tej šoli, ki praznuje letos svojo 25letnico, kranjska hranilnica v Ljubljani znatno podporo.

Šolska izvestja. Na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani je v minoletem letu poleg ravnatelja I. Šubica poučevalo 7 učiteljev, pet učiteljev, štiri delovodje in 8 pomožnih učiteljev. Koncem leta je bilo na dnevnih šoli za obdelovanje lesa 89 rednih učencev in 11 hospitalantov. Pri 71 je bil uspeh po voljen, pri 9 nepovoljen, 7 dijakov bo skušno ponavljalo, 2 sta ostala neklasificirana, odhodno spričevalo pa jih je bilo 10. Po narodnosti je bilo 87 Slovencev, 9 Nemcev in 2 Hrvata. Na dnevnih šoli za umetno vezenje in čipkarstvo je bilo 53 učenec in hospitantini. Pri 12 je bil uspeh povoljen, 12 jih je bilo odhodno spričevalo. Po narodnosti je bilo 33 Slovenec, 17 Nemek, 1 Čehinja in 2 Italijanki. Javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike je obiskovalo 44 oseb, ista šolo za dekleta pa 18 oseb. — Letno poročilo meščansko šolo v Krškem prinaša zgodovino te šole, životopise nekaterih bivših učiteljev in razpravo o zgodovini umetnosti. Izvestje je ilustrirano. Na zavodu je poučevalo pet učnih moči. Dijakov je bilo 83.

Spomin na uprizoričev opere »Ernani«. Kakor smo že poročali, se je moral pred tržaškim sodiščem zagovarjati 26letni brezposebni mehaniker Henrik Valle, ki je obdolžen, da je ob prilikl uprizoričev opere »Ernani« v gledališču Politeama Rosselli metal z galerije listke z italijanskimi državnimi barvami in napisom »Evviva l'Italia!« Obtožene trdi, da ni on tega storil, ampak nekdo, ki je za njim sedel, katerega pa on ne pozna. Policijski agent Karol Titz pa pravi, da je dobro videl, kako je obtoženec metel listke, in da ni mogoče, da bi se motil, ker je sedel prav blizu njega. Aretiral pa ga je zato šele naslednjega dne, ker ga dobro pozna, in bi arretacija v gledališču provzročila še večje izgredje. Na podlagi teh izpovedi je bil obsojen Valle na en mesec ječe.

Samomor. Perovodja belaških »Neue Nachrichten«, Prettenhofer, si je pognal včeraj popoludne kroglo v prsi in se smrtno nevarno ranil. Slabe gmotne in rod-binske razmere dovedle so ga do tega čina.

Ljubljanska društvena godba priredi v soboto dne 18. t. m. koncert v Perlesovi restavraciji v Prešernovih ulicah. Podporni člani so vstopnine prosti, nečlani pa plačajo 40 vin. vstopnine. Začetek ob 8. uri zvečer.

Na električni železnici sta včeraj na ovinku Škojih ulic in Sv. Petra ceste trčila skupaj električni voz in tovorni voz voznika Franca Šturna v Velikih čolnarskih ulicah št. 13. Električni voz je bil poškodovan. S Šturnovega voza se je preiskavali truga s peskom. Voznik električnega voza Franc Jeglič je takoj ustavljal voz in tako preprečil nadaljnjo nesrečo.

V Ljubljanicu skočiti je hotela danes ponori na francoskem mostu neka ženska. Neki častnik, ki je šel ravno mimo, jo je prijel. Ženska je bila pijana.

Utonila je danes popoludne v Ljubljani neka služkinja, ki je za gostilno »pri Lipi« prala perilo in po nesreči padla v vodo. Neki sluga jo je potegnil iz vode, a že mrtvo.

Izgubljeno. Delavec Luka Zajc, stanovanec na Turjaškem trgu št. 3, je izgubil včeraj dopoludne neznanico kje v mestu denarnico, v kateri je imel 3 K.

Najnovejše novice. Negoda italijanske kraljeve dvorce. V pondeljek je trčil avtomobil, na katerem sta se peljala italijanski kralj in kraljica, ob neko drevo in se je kraljica lahko poškodovala na nogi. — Ženske v Avstraliji se bodo prvič v deležile volitev decembra meseca t. l. Dosedaj je vpisanih v volilne zapisnike nad 850 000 ženskih volilcev. — Dunajski univerzi je zapustil predsednik dunajskega trgovinskega sodišča Rudolf pl. Dekret vse svoje premoženje v vrednosti 200 000 K. — Goljufa Mastersona, ki je poneveril pri neki banki v Los Angeles v Kaliforniji 100 000 doljarjev, so arretirali v holsteinskem mestecu Lundenu.

Lurdska Mati božja v djakovskem okraju. Nekega dne minulega meseca vracača se je 11 letna dekleca s svojimi goskami iz paše domov v Jasopovac. Ko je prišla domov, začela je vsa vznemirjena pripovedati da se ji je prikazala mati božja pri neki mlaki na robu bližnjega gozda. Vest o tem se je nato hitro razširila po okolici. Ljudje so se začeli zbirati krog omenjene mlake s svečami v rokah, gledali v vodo in si umivali z njo obraz in roke. Nekaterih se je polastilo tako navdušenje da so se onesvestili. Mlada pastarica pa je le trdila, da se ji vsako noč prikazuje mati božja, da se z njo pogovarja in da je tudi rekla da je ona gospa iz Lurda. Zagrozila ji je baje tudi, da bo poslala točo i. t. d. Ljudje katerih je vse polno krog obdopalne mlake govore, da se bo zgradila na onem mestu cerkvica. Škofski ordinariat v Djakovu je proglašil to za praznoverje in storil primerno korake, da se zapreči nadaljnjo obiskovanje čudopalne mlake.

Imenitna iznajdba. Nedavno je umrl v Moskvi nagle smrti dr. Filipov, izdajatelj v urednik znanstvenega lista »Naučno Obozrenje« in sicer, kakor se govori, vsled zastrupljenja. Dan pred svojo smrtnjo pisal je uredništvu nekega moskovskega časopisa sledede: Odkar sem čital v zgodovini civilizacije, da je vsled upeljave strelnega prahu postal vojska manj nevarna, začel sem premišljevati, se bi li moglo najti sredstvo, ki bi vojsko popolnoma onemogočilo. In jaz sam sem iznašel sredstvo, s kojim se more učinek eksplozije prenesti na velike daljine. Moja metoda omogočila, da nastane v Petrogradu pripravljena eksplozija v Carigradu. Lahko se vidi, da bi bila vsaka vojska nemogoča, če bi se iznajdba vpljala. V jeseni hočem na petrograjski akademiji znanosti razložiti to iznajdbo. Pri svojih poskusih moram kako oprezno postopati, ker rambam nevarne tvarine. Sedaj vse napetno pričakujem, je li učenjak ponesel svojo trajnost seboj v grob.

Verska izpovedanja v Nemčiji. Kakor poroča »statistika nemškega cesarstva« je v Nemčiji 221 verskih izpovedanj. Pretrudljivo bi bilo, če povemo, da je v Nemčiji 49 vrst evangelskih in 29 vrst katoliških kristjanov. Velika množina ostalih kristjanov šteje 107 izpovedanj in sicer 8 vrst baptistov in apostolskih kristjanov. 29 iz Angleške vpetljanih sekt, 9 vrst metodistov in kvakerjev itd. Dalje so Izraeliti in drugi nekristjani, kakor mohamedanci, budisti, bramani, obožavatelji ognja, solnce itd. Razunega je vse polno ateistov in materialistov, pri katerih ne moremo govoriti o verskem izpovedanju.

Škandalozna afra v Parizu. Sodna komisija je arretirala pretekli teden barona Ardouzeta v njegovem stanovanju. Preiskala je tudi stanovanje nekega starega grofa, ki je pa še pravčasno odkupil. Ta dva sta nazn

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 17. julija 1903.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Premper	Vetru	Nebo
16. 9. zv.	735 1	211	sl. jzahod	jasno
17. 7. zj.	733 7	176	sl. svzvod del. oblač.	
• 2. pop.	732 2	274	sr. jzahod del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 21.7°, normale: 19.8°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo.

z marmo

(972-30)

sta najbolj koristni štedilni mili za hišno rabo!

Tovarna mila
Pavel Seemann
Ljubljana.

Potrtega srca javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem prežalstvo vest, da je Vsegamogomčemu dopadlo, vzeti našega iskreno ljubljenega sina in brata, gospoda

Ivana Škrjanca

pravnika in rezervnega častnika v petek, dne 17. julija, po dolgorajni, mučni bolezni, večkrat previdenega s sv. zakramenti za umrajče, v 29 letu mladeničke dobe k Sebi v boljše življenje.

Zemeljski ostanki napozabnega nam pokojnika preneso se v soboto, dne 18. julija t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalostni, Bohoreče ulice št 25, k sv. Krištofu v rodbinsku rakev k zadnjemu počitku.

SV. maše zadužnice se bodo brala v raznih cerkvah.

Prerano umrela pripravljamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, 17. julija 1903.

(1861) Žalujoči ostali.

Mizarji

za stavbe in pohištvo

dobjo trajno delo pri

Antonu Irschick

c. in kr. dvornemu mizarju v Gradcu, Lagergasse 91. (1860-1)

Sprejmejo se le stroke vešči delavci.

(133-28)

Zdravilišče za nervozne, bolne vsled alkohola in okrepčanja potrebne.

Abstinencični sanatorij "TANNHOF" v Gratweinu Štajersko.

(1500-14) Penzijska cena uključno s stroški za zdravljenje od 5 gld. višje. Mična, mirna lega. Pojasnila daje zastonj in franko ravnateljstvo.

(1811-5)

Da zvečer sladko zaspim,
zjutraj se vesel vzbudim,
in življenja slast vžijem —
le, če Čvekov brinovc pijem.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Premper	Vetru	Nebo
16. 9. zv.	735 1	211	sl. jzahod	jasno
17. 7. zj.	733 7	176	sl. svzvod del. oblač.	
• 2. pop.	732 2	274	sr. jzahod del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 21.7°, normale: 19.8°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 13. julija: Marija Drašler, Šivilja,

52 let, Hrenove ulice št. 6, ostarelost.

Vladimir Rebol, klučarjev sin, 1 mes., Jen-

kovalcev ulice št. 16, živiljenske slabosti.

Dne 14. julija: Jožeta Selškar, zaseb-

negra uradnika hči, 15 mes., Žabjak št. 5,

Catarh. intest.

V deželnih bolnicah:

Dne 6. julija: Andrej Ukmari, krojaški

vajenec, 15 let, je v Malem grabnem utonil.

Dne 9. julija: Marija Zupan, prodajalka,

37 let, odrevnost.

Dne 10. julija: Lucija Faleschini, stav-

benika žena, 47 let, Trnovske ulice št. 10,

kap. — Otokar Žeman, potovalčev sin, 7

mes., Poljanska cesta št. 58, katar.

Dne 11. julija: Josip Premel, hišnikov

sin, 6 mes., Gradišča št. 4, Škarlatnik.

Peter Pavel Malinovski, klučarjev sin, 11

let, je v Kodeljevem ribnem utonil.

Dne 12. julija: Marija Balota, posest-

nikova hči, 27 let, jetika.

Dne 13. julija: Ivan Juhart, delavec,

31 let, legar.

Meteorologično poročilo.

Vsičina nad morjem 806.2. Srednji sračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja 16. 9. zv.

Stanje barometra v mm. 735 1

Premper 211

Vetru sl. jzahod

Nebo jasno

Čas opazovanja 17. 7. zj.

Stanje barometra v mm. 733 7

Premper 176

Vetru sl. svzvod del. oblač.

Nebo

Čas opazovanja 2. pop.

Stanje barometra v mm. 732 2

Premper 274

Vetru sr. jzahod del. oblač.

Nebo

Srednja včerajšnja temperatura 21.7°, normale: 19.8°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

sta najbolj koristni štedilni mili

za hišno rabo!

Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

Tovarna mila

Pavel Seemann

Ljubljana.

Soliden trgovski pomočnik

špecerist in železninar, dober prodajalec, se takoj sprejme.

Kje? pove upravnštvo "Slovenskega Naroda". (1817-3)

Havra v New-York

samo 6 dni

vožijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki

"Francosko prekomorsko družbo".

— Edina —

direktna in najkrajša črta.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino (2-15)

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Šmarda

v Ljubljani, Dunajska cesta 6

blizu znane gostilne „pri Figovcu“.

(1861)

od danes do nedelje 19. t. m.

zaradi udobnosti

Gospodična

z izpitom trgovske šole želi vsto-

piti kot knjigovodka ali blagaj-

ničarka. Zmožna je slovenskega

in nemškega jezika ter stenografske

Naslov pod „1851“ na upravn-

stvo »Slov. Naroda«. (1851-2)

(1851-2)

Edino popolni vozni red

obsegajoč železniške in poštne

zveze slovenskih pokrajin

priporoča za 20, po pošti 25 vin.

Jernej Bahovec

v Ljubljani, sv. Petra cesta 2.

(1851)

V Latermanovem drevoredu!

Svetovnoznan

francoski cirkus

s poniji, psi in opicami

bo imel

od danes do nedelje 19. t. m.

zaradi udobnosti

vsak dan 3 predstave

in sicer prva ob pol 5., druga ob 6.

in tretja ob pol 8. uri.

Samo izvanredne in originalne predstave!!

Nad 100 živali:

K obilnemu obisku vabi najvljudnejše

(1851-2)

ravnateljstvo.

(1851-2)

Ko zjutraj zgodaj vstanem,

na „Gorenjski brinovc“ planem;

Rant v Kranju ga ima,

vsakemu ga rad proda.

(1851-2)

1 steklenica 1 gld. 20 kr.

(1851-2)

C